

управлінського погляду на проблематику медичного страхування в Україні можна відзначити роботи В. Бідиного⁸, О. Губаря⁹, Т. Педченка¹⁰, Я. Радиша¹¹, В. Рудня¹².

Проте комплексно правовим, соціальним, фінансово-економічним та організаційним проблемам загальнообов'язкового державного соціального медичного та добровільного медичного страхування належної уваги не приділялось.

В межах статті визначимо поняття та види медичного страхування, окреслимо його основні принципи, проаналізуємо стан нормативно-правового забезпечення та сформуємо власну оцінку галузевої належності законодавчих норм щодо медичного страхування.

Як засвідчує світовий досвід у системі організації охорони здоров'я, введення обов'язкового та добровільного медичного страхування здатне суттєво покращити стан фінансування державної системи охорони здоров'я України. Обов'язкове страхування, як вид страхування, було передбачено ще Основами законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від 14 січня 1998 р. Однак тільки з прийняттям Указу Президента "Про додаткові заходи щодо поліпшення медичної допомоги населенню України" від 8 серпня 2000 р. можна говорити про початок комплексних практичних підготовчих заходів, які спрямовані на побудову в Україні ефективної системи реалізації цього права.

З теоретичних позицій право на медичне страхування складається з права на отримання медичної допомоги у межах загальнодержавних або місцевих програм добровільного медичного страхування; право на вибір страхувальника страхового медичного випадку; право на вибір лікувального закладу, лікаря та засобів лікування відповідно до договорів обов'язкового та добровільного медичного страхування, а також, що є особливо важливим, — право на медичне страхування неправильного лікування.

У першу чергу медичне страхування в Україні можна поділити на загальнообов'язкове (державне, засноване на справедливому та достатньому соціальному забезпеченні) та добровільне (приватне, засноване на принципах цивільно-правових відносин).

Зазначений поділ відповідає пануючій у сучасній правовій науці позиції, яку найбільш вдало визначає Н. Болотіна. Автор зауважує: "Предметом медичного права виступають суспільні відносини, що виникають при наданні медичної допомоги. Всі інші відносини, що так чи інакше пов'язані з медичними, до предмета цього права не входять. Зокрема, відносини з приводу медичного страхування входять до предмета права соціального забезпечення. Проте є й інші бік цієї проблеми. Велике практичне значення має лікарська помилка при лікуванні. У зарубіжних країнах широко використовується медичне страхування неправильного лікування (*malpractic insurance*). Наприклад, акушер-гінеколог чи нейрохірург у Флориді щороку сплачує 100 тис. доларів за таку страховку, а лікар загальної практики — 10-30 тис. доларів. Лікарі стоматологи також часто стикаються з обвинуваченнями щодо неправильного лікування при протезуванні. Доцільно запровадити і в Україні таке страхування. Однак це вже буде цивільно-правовий договір страхування, оскільки відшкодування шкоди, заподіяної здоров'ю, регламентується нормами цивільного права"¹³.

Медичне страхування, яке провадиться в обов'язковій формі, набуває рис соціального страхування, оскільки порядок його проведення визначається нормами законодавства. Обов'язкове (державне) страхування координується та контролюється державними структурами. Страхові платежі, сплачувані громадянами та юридичними особами, мають форму обов'язкового збору.

⁸ Бідиний В. Г., Орлова Н. М. Медичне страхування: Посіб. для фахівців в галуз: упр. охороною здоров'я, лікарів, студентів і аспірантів мед. вузів. — К.: Задруга, 2000. — 134 с.

⁹ Губар О. Є. Медичне страхування в фінансовому забезпеченні соціальних гарантій населенню: Автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.04.01. — К., 2004. — 20 с.

¹⁰ Педченко Т. В. Державне управління системою охорони здоров'я на засадах загальнообов'язкового державного соціального медичного страхування: Автореф. дис. ... канд. наук держ. упр.: 25.06.02 / Т. В. Педченко. — К., 2004. — 20 с.

¹¹ Радиш Я. Ф. Медичне страхування: Навч. посібник / Національна академія держ. управління при Президентові України. — К.: Вид-во НАДУ, 2005. — 88 с.

¹² Рудень В. В. Страхова медицина і медичне страхування: Навч. посіб. для студ. та лікарів-курсантів мед. вузів III-IV рівнів акредитації / Львівський держ. медичний ун-т ім. Данила Галицького. — Ль.: Вид-во Обласної книжкової друкарні, 1999. — 307 с.

¹³ Болотіна Н. Б. Медичне право у системі права України / Н. Б. Болотіна // Право України. — 1999. — № 7. — С. 116-121.